

PAMIATKOVÝ ÚRAD
SLOVENSKEJ REPUBLIKY
Cesta na Červený most 6 · 814 06 Bratislava

Číslo: PÚ-11/590-8/3817/SKU
Vybavuje: Mgr. Peter Škulavík

Bratislava, 17.5. 2011

VEREJNÁ VYHLÁŠKA

Pamiatkový úrad Slovenskej republiky, podľa § 9 ods. 3 zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“) miestne príslušný správny orgán a podľa § 10 ods. 2 písm. d) zákona vecne príslušný správny orgán na úseku ochrany pamiatkového fondu,

o z n a m u j e

v zmysle § 18 ods. 3 v spojení s § 26 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov

Rozhodnutie o vyhlásení kalvárie v Banskej Bystrici za národnú kultúrnu pamiatku

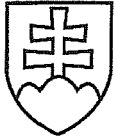
Rozhodnutie vo veci vyhlásenia národnej kultúrnej pamiatky sa v zmysle § 26 správneho poriadku doručuje verejnou vyhláškou, ktorá sa vyvesí (zverejní) po dobu 15 dní na úradnej tabuli a internetovej adrese správneho orgánu – Pamiatkového úradu Slovenskej republiky, a na úradnej tabuli Krajského pamiatkového úradu Banská Bystrica. Pätnásty deň vyvesenia verejnej vyhlášky je dňom doručenia.

Mgr. Slávomír Katkin
námestník generálnej riaditeľky

Vyvesené dňa: Zvesené dňa:

Potvrdené dňa: Pečiatka a podpis:

PAMIATKOVÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY
Cesta na Červený most 6, 814 06 Bratislava

Číslo: PÚ-11/590-7/3815/SKU
Bratislava, 13.mája 2011

Pamiatkový úrad Slovenskej republiky ako miestne a vecne príslušný správny orgán v zmysle ustanovenia § 9 ods. 3 a § 10 ods. 2 písm. d) zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov (ďalej iba „pamiatkový zákon“) vydáva podľa § 15 ods. 1 zákona v súlade s ustanovením § 46 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov toto

r o z h o d n u t i e :

Pamiatkový úrad Slovenskej republiky podľa ustanovenia § 15 ods. 1 zákona v spojení s ustanovením § 2 ods. 2 zákona

v y h l a s u j e z a n á r o d n ú k u l t ú r n u p a m i a t k u

kalváriu v Banskej Bystrici, s pamiatkovými objektmi:

kalvársky vrch, parc. č. 5383/2, 5383/5, 5383/6, 5383/7, 5383/11, 5383/12, 5383/13, 5383/14, 5385/2, 5385/7, 5389, 5390/6, 5390/7, 5395/3, 5395/8, 5395/9, 5395/10, 5395/11, 5395/12, 5395/13, 5395/14, 5395/15, 5395/16, 5396/1, 5396/2, 5396/6, 5396/7, 5396/8, 5396/9, 5396/10, 5396/11, 5396/12, 5396/13, 5396/14, 5396/15, 5396/16, 5396/17, 5396/18, 5396/19, 5396/20, 5396/21, 5396/22, 5396/23, 5396/24, 5396/25, 5396/26, 5396/27, 5396/28, 5396/29, 5396/30, 5396/31, 5396/32, 5643/1, 5643/2, 5643/3, 5643/6, 5643/7, 5643/8, 5643/9, 5643/10, 5643/11, 5643/12, 5643/13

kaplnka, 1. zastavenie krížovej cesty, parc. č. 5396/7

kaplnka, 2. zastavenie krížovej cesty, parc. č. 5396/18

kaplnka, 3. zastavenie krížovej cesty, parc. č. 5396/18

kaplnka, 4. zastavenie krížovej cesty, parc. č. 5396/18

kaplnka, 5. zastavenie krížovej cesty, parc. č. 5643/14

kaplnka, 6. zastavenie krížovej cesty, parc. č. 5383/6

kaplnka, 7. zastavenie krížovej cesty, parc. č. 5383/6

kaplnka, 8. zastavenie krížovej cesty, parc. č. 5643/2

aleja I., parc. č. 5383/14, 5385/2, 5396/1, 5396/6, 5396/18

aleja II., parc. č. 5643/2, 5643/4, 5383/2, 5390/6, 5390/7

nachádzajúce sa na pozemkoch v k. ú. Banská Bystrica,

zapísaných na liste vlastníctva č. 4228, ktoré sú vo vlastníctve Rímskokatolíckej cirkvi, Biskupstvo Banská Bystrica, Nám. SNP č. 19, 975 90 Banská Bystrica,
 zapísaných na liste vlastníctva č. 7719, ktoré sú vo vlastníctve Duchovnej správy Banská Bystrica – Kalvária, Pod Urpínom 29, 974 01 Banská Bystrica,
 zapísaných na liste vlastníctva č. 7836, ktoré sú vo vlastníctve Krakovskej provincie bosých kamelitánov, Z. Glogera 5, 31222 Krakov, Poľská republika,
 a bez zápisu na liste vlastníctva (53969/1, 5396/6, 5396/11, 5643/4).
 Návrh v časti podkladu na vyhlásenie ohradného múru, parc. č. 5389 zamietam, vzhľadom na skutočnosť, že predmetný objekt je už súčasťou vyhlásenej národnej kultúrnej pamiatky.

O d ô v o d n e n i e

V zmysle § 2 ods. 3 zákona je kultúrna pamiatka podľa tohto zákona hnuiteľná vec alebo nehnuteľná vec pamiatkovej hodnoty, ktorá je z dôvodu ochrany vyhlásená za kultúrnu pamiatku.

Pamiatkový úrad Slovenskej republiky (ďalej iba „Pamiatkový úrad“) začal dňa 14. 3. 2011 správne konanie o vyhlásení kalvárie za národnú kultúrnu pamiatku na základe podkladu pre vyhlásenie národnej kultúrnej pamiatky, vypracovaného Krajským pamiatkovým úradom Banská Bystrica.

Účastníkom konania Rímskokatolíckej cirkvi Biskupstvu Banská Bystrica a Duchovnej správy Banská Bystrica – Kalvária bolo doručené oznámenie o začatí správneho konania dňa 16. 3. 2011. Účastníkovi konania Mestu Banská Bystrica bolo doručené oznámenie o začatí správneho konania dňa 17. 3. 2011. Účastníkovi konania Krakovskej provincie bosých kamelitánov bolo doručené oznámenie o začatí správneho konania dňa 22. 3. 2011. Oznámenie o začatí konania bolo tiež zverejnené formou verejnej vyhlášky na úradnej a elektronickej úradnej tabuli Pamiatkového úradu a Krajského pamiatkového úradu Banská Bystrica.

Rímskokatolícka cirkev Biskupstvo Banská Bystrica zaslalo svoje vyjadrenie listom doručeným Pamiatkovému úradu dňa 25.3.2011, Mesto Banská Bystrica zaslalo stanovisko listom doručeným Pamiatkovému úradu dňa 28.3.2011. Ostatní účastníci konania sa k podkladu na vyhlásenie veci za kultúrnu pamiatku nevyjadrili.

Pamiatkový úrad Slovenskej republiky v priebehu správneho konania zistil skutočný stav veci tak, ako to ustanovuje § 32 ods. 1 správneho poriadku, pričom vychádzal najmä z predloženej stavebnej charakteristiky objektov kaplniek kalvárie, ako aj krajinnej hodnoty jej areálu, a následne posúdil splnenie kritérií podľa § 15 ods. 1 zákona, podľa ktorého sa vec, ktorá má pamiatkovú hodnotu, vyhlasuje za národnú kultúrnu pamiatku. Keďže podklad pre vyhlásenie národnej kultúrnej pamiatky jednoznačne preukázali pamiatkovú hodnotu, ktorou je podľa § 2 ods. 2 zákona súhrn významných historických, spoločenských, krajinných, urbanistických, architektonických, vedeckých, technických, výtvarných alebo umelecko-remeselných hodnôt, pre ktoré môžu byť veci predmetom individuálnej alebo územnej ochrany, došlo k splneniu kritérií na vyhlásenie predmetnej kalvárie za národnú kultúrnu pamiatku vo verejnom záujme.

Správny orgán vychádza zo skutočnosti, že Kalvária v Banskej Bystrici pozostávajúca z kostola Povýšenia sv. Kríža s ohradným múrom, z ôsmich kaplniek zastavení krížovej cesty zvýraznenej alejami, tvorí spolu s územím kalvárskeho vrchu jednotný areál, nachádzajúci sa na východnom svahu Urpína. Vznik kalvárie súvisí s príchodom jezuitov do Banskej Bystrice

a protireformačným hnutím, pričom jej samotná výstavba bola začatá v roku 1712, keď dal páter Jozef Mayr postaviť na vrchu Urpín tri kríže a boli založené základy kaplnky Kristovho hrobu. Nasledujúci rok bolo dokončených 7 zastavení umučenia Ježiša Krista. Kaplnky vo forme stĺpovej blokovej architektúry boli postavené v pravidelných rozostupoch na prístupovej pešej komunikácii, na čelnej stene s nikami pre umiestnenie jednotlivých pašiových výjavov a v roku 1722 boli po stranách krížovej cesty vysadené jednoradové jednostranné alebo obojstranné lipové aleje, ktoré v súčasnosti tvorí niekoľko desiatok druhovo rozličných stromov, prevažne líp veľkolistých a pašaňanov konských.

Krížová cesta umiestnená na kalvárskom vrchu je tvorená 8 kaplnkami jednotlivých zastavení hranolovitého tvaru, situovaných popri chodníku, ktorý začína na hranici zastavaného územia obce, nad miestnou komunikáciou Pod Urpínom. Chodník v tvare písmena V má mierne stúpanie a je lemovaný lipovou alejou. Kalvársky vrch ako prírodná vyvýšenina, situovaná mimo historicky osídleného územia, bol základným predpokladom pre vznik Kalvárie s krížovou cestou, tvorí neoddeliteľnú súčasť architektonicko-urbanistickej a ideovej kompozície Kalvárií. Návršie symbolizovalo vrch Golgotu v Jeruzaleme, kde bol ukrižovaný Kristus. Duchovný rozmer prostredia, kde Kristus obetoval život za vykúpenie hriechov, niesla nielen vyvýšená terasa s kaplnkou Povýšenia sv. Kríža so skupinou Kalvárie, ale aj samotná krížová cesta, zosobňujúca cestu Kristovho utrpenia, ktorej dej veriaci znovu prežívali a pri jednotlivých zastaveniach si pripomínali veľkosť jeho utrpenia. Kalvária v Banskej Bystrici predstavuje typ kalvárií, ktoré vznikali na území Slovenska od 17. storočia na prirodzených krajinných vyvýšeninách na okraji sídiel, kde svojim architektonicko-urbanistickým riešením a kompozíciou vytvárali pôsobivé dominanty, vnímateľné v diaľkových pohľadoch. Medzi najvýznamnejšie pamiatkové hodnoty okrem architektonického riešenia, jedinečnosti kompozície celého predmetného areálu ako aj najvýznamnejších objektov v závere krížovej cesty a miery autenticity jednotlivých objektov, patrí hlavne výrazná prírodná architektonicko-urbanistická dominantnosť, vnímateľná v širšom krajinnom prostredí. Urbanistické hodnoty kalvárie ako kultúrnej krajiny návršia sú tvorené predovšetkým základnou kompozičnou osou Krížovej cesty s ťažiskom pri jej päte a s akcentom na vrchole kopca. Architektonické hodnoty prezentuje stavebné stvárnenie kaplniek jednotlivých zastavení, ktoré v spojení s výtvarnou a umelecko-historickou hodnotou umiestnených reliéfov umučenia Ježiša Krista napĺňajú pôvodný funkčný zámer kalvárie. Kalvária v Banskej Bystrici predstavuje typického reprezentanta kalvárií, resp. krížových ciest budovaných v priebehu 17.- 19. storočia takmer vo všetkých významnejších mestách Slovenska. Jej hodnota spočíva v jednoducho avšak pôsobivom architektonicko-urbanistickom riešení. Rad zastavení vedúcich návrším k ústrednej kaplnke dotvoril prirodzenú kultúrno-prírodnú dominantu, čím sa vytvorila jedna z najpôsobivejších dominant mesta s výraznou hodnotou jedinečnosti. Kalvária vytvára charakteristické diaľkové pohľady a je zároveň vžitým symbolom s hodnotou emocionálnej pôsobnosti pamiatky a súvislosti pamiatky s prostredím. Disponuje architektonickou, urbanistickou, krajinnou, umelecko-historickou, výtvarnou a historickou pamiatkovou hodnotou, a vzhľadom k stavu a miere zachovania jednotlivých pamiatkových objektov má výraznú hodnotu autenticity. Dosiaľ si zachovala svoju funkčnú hodnotu ako miesto konania príležitostných pobožností, čo podporuje spoločenský záujem na jej zachovaní a napĺňa kritéria pre jej vyhlásenie za národnú kultúrnu pamiatku.

Účastník konania Rímskokatolícka cirkev Biskupstvo Banská Bystrica vo svojom vyjadrení k Podkladu na vyhlásenie veci za národnú kultúrnu pamiatku prostredníctvom splnomocneného zástupcu Advokátskej kancelárie Soukeník - Štrpka, s.r.o. vyjadril súhlas s vyhlásením 8 kaplniek krížovaje cesty, ohradného múru, aleje I. a aleje II. za národnú kultúrnu pamiatku aj s parcelami, ktoré k nim prislúchajú, a nesúhlasil s vyhlásením kalvárskeho vrchu za národnú kultúrnu pamiatku, pričom žiadal Pamiatkový úrad aby zmenil Podklad tak, že z neho vyjme objekt kalvársky kopec aj

s príslušnými parcelami, alebo aby zastavil konanie v súlade s príslušnými ustanoveniami správneho poriadku, alebo aby zastavil konanie v súlade s príslušnými ustanoveniami správneho poriadku v časti vyhlásenia kalvárskeho kopca. K stanovisku priložil:

- rozsudok Krajského súdu v Bratislave, vo veci vyhlásenia ochranného pásma pamiatkovej rezervácie Banská Bystrica (ďalej iba rozsudok KS), ktorým tento zrušil rozhodnutie Pamiatkového úradu č. PÚ-08/70-21/6722/AND a vrátil mu ho na ďalšie konanie,
- rozhodnutie Ministerstva dopravy výstavby a regionálneho rozvoja SR (ďalej iba rozhodnutie MDVR), ktorým bolo zrušené rozhodnutie Krajského stavebného úradu v Banskej Bystrici č. KSUBB-2010-680/1033-1:OŠS, My vo veci návrhu na vydanie územného rozhodnutia o umiestnení stavby „Polyfunkčná zóna pod Kalváriou Banská Bystrica“, s povinnosťou nanovo rozhodnúť o odvolaní podanom vo či rozhodnutiu stavebného úradu mesta Banská Bystrica č. OVZ-102202/2009/Sch.

Zároveň upozornil na možnosť uplatnenia primeranej náhrady ujmy, v zmysle ust. § 28 ods. 1 písm. c) pamiatkového zákona, ktorá by mu vznikla v dôsledku obmedzení výstavby nad rámec vydaných platných rozhodnutí o umiestnení stavby „Polyfunkčná zóna pod Kalváriou Banská Bystrica“.

Účastník konania Mesto Banská Bystrica vo svojom stanovisku uviedol, že Mesto víta iniciatívu Pamiatkového úradu a Krajského pamiatkového úradu Banská Bystrica, smerujúcu k ochrane kultúrneho dedičstva a zvýšenia atraktivity tohto priestoru, čo je v súlade s Plánom hospodárskeho a sociálneho rozvoja – strednodobým strategickým dokumentom, schváleným mestským zastupiteľstvom, ďalej konštatuje, že zámer vyhlásenia súboru objektov Kalvárie je v súlade so záväznou časťou územno-plánovacej dokumentácie a súhlasí s vyhlásením predmetných objektov a príľahlých pozemkov za národnú kultúrnu pamiatku.

Účastníci konania upozornili na formálne nedostatky Podkladu týkajúce sa objektu ohradného múru, ktorý je už súčasťou národnej kultúrnej pamiatky, a parcel č. 5386/6 a 5343/2, ktoré sú súčasťou podkladu na vyhlásenie veci za národnú kultúrnu pamiatku a ktoré sa v príslušnom katastrálnom území nenachádzajú, a parcely č. 5643/7, ktorá chýba v zozname pozemkov kalvárskeho vrchu, ako aj na chybu v texte Oznámenia, kde je v druhom odseku omylom uvedené „Podklad na zmenu vyhlásenia...“ namiesto „Podklad na vyhlásenie...“

Správny orgán vzal na vedomie námietky a pripomienky účastníkov konania, ktoré zaslali písomne ako vyjadrenie k podkladu na vyhlásenie predmetnej veci za kultúrnu pamiatku, tieto následne posúdil a akceptoval vecné výhrady k nepresnostiam v podklade na vyhlásenie veci za kultúrnu pamiatku. Z rozhodnutia vynechal ohradný múr, ktorý je súčasťou národnej kultúrnej pamiatky č. ÚZPF 2588/2 a upravil zoznam parcel národnej kultúrnej pamiatky doplnením parcely č. 5643/7 a vypustením parcel č. 5386/6 a 5343/2.

Námietka účastníka konania Rímskokatolíckej cirkvi Biskupstvo Banská Bystrica v ktorej tento argumentujúc rozsudkom KS a rozhodnutím MDVR vyjadruje názor, že stupeň ochrany národná kultúrna pamiatka je prísnejší ako stupeň ochrany ochranné pásmo a preto rozhodnutie vyhlásenia kalvárskeho vrchu za súčasť národnej kultúrnej pamiatky by znamenalo rozhodnutie v rozpore so všeobecným nariadením Mesta Banská Bystrica, a tiež výrazné obmedzenie možnej výstavby v lokalite, nie je k prebiehajúcemu správne konaniu plne relevantná. Dôvodom správneho konania je vyhlásenie veci za národnú kultúrnu pamiatku v zmysle ustanovení § 15 pamiatkového zákona a naplnením jeho priebehu je v zmysle ustanovení správneho poriadku najmä posúdiť pamiatkového hodnoty veci podľa ustanovení § 2 pamiatkového zákona. Vyhlásenie ochranného pásma pamiatky je predmetom samostatného správneho konania podľa ustanovení § 18 pamiatkového zákona. Zároveň akákoľvek stavebná činnosť na objekte alebo území národnej kultúrnej pamiatky je v zmysle § 32 pamiatkového zákona podmienená vydaním rozhodnutia alebo záväzného stanoviska miestne príslušným krajským pamiatkovým úradom. Na základe vyššie uvedeného nie je

teda možné spájať správne konanie vo veci vyhlásenia národnej kultúrnej pamiatky s prebiehajúcim vyhlasovaním ochranného pásma pamiatkovej rezervácie, ani s budúcim prípadným konaním vo veci (stavebná činnosť) v ktorej rozhoduje iný vecne a miestne príslušný správny orgán (krajský pamiatkový úrad). Vzhľadom ku skutočnostiam, že vec má pamiatkové hodnoty, správny orgán nevyhovel žiadosti účastníka konania o zmene Podkladu na vyhlásenie veci za národnú kultúrnu pamiatku formou vypustenia kalvárskeho vrchu z objektovej skladby národnej kultúrnej pamiatky, a keďže nenastali ani dôvody uvedené v § 30 správneho poriadku, nevyhovel ani jeho žiadosti o zastavení konania.

Keďže k podkladu neboli zaslané iné stanoviská ani nesúhlasné dôvody spochybňujúce pamiatkové hodnoty veci, a vzhľadom k vyššie uvedeným skutočnostiam, ako aj ku skutočnosti naplneniu zákonného predpokladu že vec má v zmysle § 2 ods. 2 pamiatkového zákona pamiatkové hodnoty, doložené v podklade spracovanom Krajským pamiatkovým úradom Banská Bystrica, správny orgán nesúhlasu účastníka konania nevyhovel.

Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov v čl. 44 ods. 2 ukladá každému povinnosť chrániť a zveľaďovať životné prostredie a kultúrne dedičstvo. Podrobnosti o právach a povinnostiach v súvislosti s touto povinnosťou sú ustanovené zákonom (čl. 44 ods. 5 Ústavy SR). Ochrana kultúrneho dedičstva je verejným záujmom, čo vyjadruje aj Deklarácia Národnej rady Slovenskej republiky v uznesení č. 91/2001 Z. z., pričom Slovenská republika je tiež v tejto oblasti viazaná medzinárodnými svetovými a európskymi dohovorom o ochrane kultúrneho a prírodného dedičstva.

V zmysle ustanovenia § 27 zákona sa základná ochrana kultúrnej pamiatky rozumie súhrn činností a opatrení vykonávaných na predchádzanie ohrozeniu, poškodeniu, zničeniu alebo odcudzeniu kultúrnej pamiatky, na trvalé udržiavanie dobrého stavu vrátane prostredia kultúrnej pamiatky a na taký spôsob využívania a prezentácie, ktorý zodpovedá jej pamiatkovej hodnote a technickému stavu.

Vzhľadom na uvedené rozhodol správny orgán tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e :

Podľa § 53 a § 58 ods. 1 správneho poriadku má účastník konania právo podať proti tomuto rozhodnutiu odvolanie na Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky. Podľa § 54 ods. 1 a 2 správneho poriadku sa odvolanie proti tomuto rozhodnutiu podáva prostredníctvom Pamiatkového úradu Slovenskej republiky a to v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia.

Toto rozhodnutie je preskúmateľné súdom až po vyčerpaní všetkých opravných prostriedkov za podmienok ustanovených v § 247 a nasl. zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov.

Katkin
Mgr. Slavomír Katkin
námestník generálnej riaditeľky

Rozhodnutie sa doručí:

1. Mesto Banská Bystrica, Československej armády č. 26, 974 01 Banská Bystrica
2. Rímskokat. cirkev, Biskupstvo Banská Bystrica, Nám. SNP 19, 975 90 Banská Bystrica
3. Duchovná správa Banská Bystrica – Kalvária, Pod Urpínom 29, 974 01 Banská Bystrica
4. Krakovská provincia bosých kamelitánov, Z. Glogera 5, 31222 Krakov, Poľská republika
5. Verejnou vyhláškou na úradnej tabuli Pamiatkového úradu SR a Krajského pamiatkového úradu Banská Bystrica
6. Správa katastra Banská Bystrica ul. Československej armády 7 , 974 01 Banská Bystrica - po nadobudnutí právoplatnosti

Na vedomie:

1. Krajský pamiatkový úrad Banská Bystrica
2. Ministerstvo kultúry SR, sekcia kultúrneho dedičstva
3. Pamiatkový úrad SR - na založenie do spisu